

Ton Poos

voorzitter raad van bestuur Vilente

WAT HEB JE NOU EIGENLIJK GELEERD **IN JAPAN?**

Het was vooraf wel duidelijk: Japan is geen Nederland en ook geen West-Europa. Om die reden was het belangrijk om eerst de Japanse cultuur en de samenleving beter te leren begrijpen voordat je met je alwetende oordeel overgaat tot het beoordelen van woon- en zorgvoorzieningen voor ouderen en er al het jouwe van vindt (leer mij bestuurders kennen...). De context is namelijk allesbepalend, en het programma in Japan voorzag in activiteiten om daar enig gevoel voor te krijgen.

Japanse tuinkunst

In het kader van deze sensibilisering kregen we op zondagochtend een voordracht van een Japanse landschapsarchitect. In het programma werd hij zo aangekondigd, maar in de karaoke-bar, de avond ervoor, werd hij al snel de 'hovenier' genoemd. Geheel in stijl met de Japanse cultuur noemde hij zichzelf, via de tolk, eenvoudigweg 'gardener'. Nog beter.

Deze man bleek echter een grootheid in zijn vak, met als missie om de Japanse tuinkunst wereldwijd te verspreiden. Op de vraag van een van onze bestuurders of hij invloeden van de vele plekken waar hij had gewerkt, zoals New York, Parijs en Zuid-Amerika, in zijn ontwerpen van Japanse tuinen verwerkte, antwoordde hij verbluffend genoeg: niets.

Context is alles

Zijn verklaring hiervoor was simpel en krachtig: alles draait om de context. Een tuin ontwerp je binnen de bestaande omgeving—landschappelijk, lokaal, sociaal, technologisch, cultureel, religieus, economisch, spiritueel, noem maar op. Alles wat er nu is, is tot stand gekomen door een samenspel van allerlei factoren en invloeden, waaronder mensen, voorgangers of voorbijgangers en wat al niet meer. Alleen door de bestaande situatie te begrijpen en te respecteren, kan er iets nieuws en betekenisvol ontstaan dat in harmonie is met de omgeving.

Respect voor wat al is

Deze gedachte inspireerde me enorm, want dezelfde filosofie geldt voor de zorg. De zorg voor kwetsbare ouderen in Nederland is diepgeworteld en van onschatbare maatschappelijke waarde. De sector heeft een rijke geschiedenis en wordt gevormd door een complex samenspel van factoren: bewoners, families, medewerkers en vrijwilligers. Ook hier is het onze taak als bestuurders om, met respect voor wat al is en oog voor de volledige context, iets toe te voegen.

Hoe Vilente deze filosofie toepast

Bij Vilente omarmen we deze filosofie door te werken met 'waarderende audits' ('appreciative auditing'). In plaats van ons te richten op wat er fout gaat, kijken we juist naar wat goed gaat en waar we, gezien de context, iets kunnen toevoegen. Door deze positieve aanpak ontstaat er een sfeer van wederzijds respect, waarbij er draagvlak is om samen te kijken naar wat er nog meer kan.

Versterken door samenwerken

Dit leidt tot creatieve oplossingen, zoals het actiever betrekken van families bij de zorg. Daarnaast zorgt deze samenwerking ervoor dat nieuwe (zorg)technologie sneller wordt geadopteerd, en ontstaan vanuit de werkvloer praktische aanvullingen om de zorg en het werk nog plezieriger te maken ('onbezorgd werken', zeggen we bij Vilente). Onze teams zien wat er goed werkt en wat ze kunnen versterken. Denk bijvoorbeeld aan de nieuwe woonzorgvormen die we ontwikkelen zoals geclusterde VPT-vormen in een wijk binnen de woonzorgcirkel. Dat voegen we toe aan het aloude 'thuis bij Vilente, Vilente bij u thuis'. Gezamenlijk vinden we daar passende vormen voor, waarbij we ons graag laten helpen door andere partijen, bijvoorbeeld door woningcorporaties en sociaal werk.

Dystopische beeld

Het dystopische beeld van een vergrijzende samenleving waarin geen ruimte meer is voor voldoende zorg en ondersteuning, hoeft niet onze toekomst te zijn. Door samen te werken met andere partijen en door rekening te houden met de volledige context kunnen we passende zorg- en woonvormen creëren die aansluiten bij de behoeften van nu en straks.

Onbezorgd oud worden

De vraag blijft echter: hoe zorgen we ervoor dat kwetsbare ouderen de zorg en ondersteuning krijgen die ze verdienen, ondanks de uitdagingen van vergrijzing en beperkte middelen? Ik geloof dat het mogelijk is, maar dit vraagt om samenwerking, creativiteit en vooral respect voor wat er al is.

Je kunt het een naïeve utopie noemen, maar laten we het ten minste zien als de hoop waarmee we gezamenlijk de enorme uitdagingen oppakken. Zo kunnen we in Vilente-termen werken aan 'onbezorgd oud worden'. ○

"Iets nieuws creëren begint met begrip en respect voor wat er al is."

